

BSOBAC-3 22V – Bacheloroppgave med forskningsmetode

Bacheloroppgave

Idrett som arena for å øke innvandreres sosiale kapital og fremme integrering

Universitetet
i Stavanger

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Bachelor i sosialt arbeid

Stavanger/16.05.2022

Kandidatnummer: 7130

Antall ord: 13189

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	3
1.1 Presentasjon av tema	3
1.2 Bakgrunn for valg av tema	4
1.3 Problemstilling	5
1.4 Formål med oppgaven	5
1.5 Begrepsavklaringer	6
1.6 Oppgavens oppbygging	6
2 Teori	7
2.1 Hva er sosial kapital	7
2.2 Ulike forståelser av begrepet sosial kapital	7
2.2.1 Sosial kapital som ressurs for individet	7
2.2.2 Sosial kapital som ressurs for individet og kollektivet	8
2.2.3 Sosial kapital som ressurs for kollektivet.....	8
2.3 Former for sosial kapital	9
2.3.1 Sammenbindende (bonding) sosial kapital	9
2.3.2 Brobyggende (bridging) sosial kapital	9
2.4 Sammenheng mellom sosial kapital og integrering	10
2.4.1 Sammenheng mellom sammenbindende sosial kapital og integrering.....	11
2.4.2 Sammenheng mellom brobyggende sosial kapital og integrering	11
3 Metode	13
3.1 Kvalitativ metode	13
3.2 Litteraturstudie	13
3.2.1 Datainnsamling.....	14
4 Funn og drøfting	16
4.1 Presentasjon av artikler	16
4.1.1 Artikkel 1	16
4.1.2 Artikkel 2	16
4.1.3 Artikkel 3	17
4.2 Hvordan de ulike kapitalformene ble gjeldende innen de ulike idrettstilbudene	18
4.2.1 Sammenbindende sosial kapital	18
4.2.2 Brobyggende sosial kapital.....	20
4.3 Barrierer for deltakelse	23
4.3.1 Økonomi	23
4.3.2 Sammenbindende sosial kapital som ekskluderende	24
4.3.3 Språk.....	25
4.4 Bindeledd	26

4.5 Fokus på relasjonsbygging fremfor evner i idretten	28
4.6 Kritiske bemerkelser	29
5 Konklusjon	32
Litteraturliste	35

1 Innledning

1.1 Presentasjon av tema

Ved begynnelsen av 2022 var 15,5 % av befolkningen i Norge innvandrere. Medregnet norskfødte av to innvandrerforeldre utgjør gruppen totalt 1 025 200 personer (Steinkellner, 2022). Det har vært en økning på 2,4 % i forhold til året før for innvandrere, og 4,0% økning for norskfødte med innvandrerforeldre. Siden 1971 har det vært flere som innvandret til Norge enn utvandret, med et unntak av 1989 (Statistisk sentralbyrå, 2022). Det er mange ulike årsaker til at noen migrerer til andre land (Røde kors). Tabell fra SSB deler årsakene i arbeid, familie, flukt og utdanning. Den viser at det siden 2006 har vært flest som innvandrer på bakgrunn av arbeid eller familie. Et unntak er i 2016 der tallene viser at antallet mennesker som innvandret på grunn av flukt var høyere enn de som innvandret på grunn av arbeid, og nesten like høyt som de som innvandret på grunn av familie (Statistisk sentralbyrå, 2021, 2022). På bakgrunn av krigen som utviklet seg i Ukraina i februar 2022 forventes det at mange ukrainere vil flykte til Norge, og det har blitt sendt anmodning om at kommunene skal bidra til å bosette til sammen 35 000 flyktninger i 2022 (30 000 flyktninger fra Ukraina, 5000 fra andre land) (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, 2022b).

Ødegård et al. (2014) skriver at når innvandrere kommer til et nytt miljø vil de gjennomgå en prosess av tilpasning. Denne prosessen påvirkes av hva som er mulig og tilgjengelig for dem i de nye omgivelsene (Ødegård et al., 2014, pp. 51-52). I forordet til regjeringens integreringsstrategi (2018) kommer det frem at regjeringen ønsker å oppnå større deltagelse i samfunns- og arbeidsliv blant innvandrere. For å forhindre segregering og utenforskap er nære fellesskap, idrett, kulturliv og frivillige organisasjoner viktige aktører som kan bidra i integreringsarbeidet (Kunnskapsdepartementet, 2018, pp. 4-5). Jeg ønsker å undersøke hvordan deltakelse i idrett kan bidra til å øke sosial kapital hos innvandrere, og om dette kan bidra til integrering.

For både enkeltindivider og samfunnet blir sosial kapital ansett som en viktig ressurs (Ødegård et al., 2014, p. 9). I forhold til enkeltindividet kan deltakelse i ulike nettverk bidra til sosial kapital i form av tilgang til blant annet informasjon som ellers ville vært utilgjengelig, bygge relasjoner til nye individer som kan være betydelige som portåpnere til for eksempel arbeid og fritid. For samfunnet er sosial kapital viktig for å skape et åpent og inkluderende samfunn gjennom å legge til rette for at det kan opprettes formelle og brobyggende nettverk.

Disse vil fungere som arenaer der fellesskap og deltakelse er en mulighet for alle som ønsker å delta (Ødegård et al., 2014, p. 9).

Idrettsaktiviteter fremmer dialog og integrering. Idrett blir ansett som et verktøy som gjør det lettere for innvandrere (D'Angelo, 2019, p. 3). Idrett som aktivitet øker ikke sosial kapital, men relasjonene man inngår i, sosial kontekst og organisasjonsstrukturene er potensielle for sosial kapital (Biernat et al., 2020, p. 11). Idrettslag blir nevnt som eksempel på nettverk preget av brobyggende sosial kapital (Svendsen & Svendsen, 2009, p. 9). Blant de frivillige aktivitetene er det størst deltagelse blant innvandrere i idretten, men det er fortsatt stor forskjell i forhold til deltakelsesnivået til majoritetsbefolkningen (Kunnskapsdepartementet, 2018, p. 44).

I regjeringens integrasjonsstrategi (2018) er det å delta i fellesskap som blant annet idrett blir sett på som å kunne bidra til integrering. Dette forklares med at individer da samles med en felles interesse, og at det å danne et fellesskap basert på noe felles fremfor noe ulikt vil være viktig for å styrke tilliten mellom innvandrere og majoritetsbefolkningen. Regjeringen intenderer å styrke samarbeidet med blant annet idretten, for at dette skal være en mulig arena for innvandrere og majoritetsbefolkningen å samhandle (Kunnskapsdepartementet, 2018, pp. 44, 49).

Idrettslag har mulighet for å fremme brobyggende sosial kapital da de samler mennesker på tvers av sosial skiller, og de fleste er åpne for nye medlemmer (Elmose-Østerlund & van der Roest, 2017, pp. 369-370). Idrett er en sosial arena der det blir mulig å studere hvordan innvandrere og majoritetsbefolkning kan møtes, skape sosial kapital og hvordan dette kan både hindre og fremme integrering (D'Angelo, 2019, p. 8). De ulike typene sosial kapital er ikke nødvendigvis uavhengig av hverandre, men kan være både en blanding og overlape hverandre. Videre kan de ulike kapitalformene bidra til å fremme ulike former for relasjoner som oppstår gjennom deltakelse i idrett (D'Angelo, 2019, pp. 8, 11).

1.2 Bakgrunn for valg av tema

Jeg ble introdusert for begrepet sosial kapital gjennom tidligere studier, og gjennom utdannelsen i sosialt arbeid har det ligget i bakhode når temaer rundt integrering og inkludering har blitt tatt opp. Da jeg var i praksis opplevde jeg at enkelte av deltakerne der til tross for å være i arbeid savnet andre nettverk og noe å gjøre på fritiden, og idrett ble tatt opp som en mulighet for å oppnå dette. Dette gjorde meg nysgjerrig på hvordan fritidsaktiviteter

som idrett kan være en ressurs for mennesker som føler seg på utsiden av samfunnet til å bli inkludert i, eller bygge nettverk, og om dette kan bidra til økt integrering.

1.3 Problemstilling

Hvordan kan deltakelse i idrett bidra til økt sosial kapital, og dermed bidra til integrering av innvandrere?

Dette er relevant for sosialt arbeid fordi sosialarbeidere jobber i, med og gjennom relasjoner (Levin & Ellingsen, 2015, p. 113). Denne oppgaven fokuserer mest på hva man kan oppnå i arbeid med relasjoner. Dette i forhold til å se hvordan relasjonene som oppstår innen idrettslag kan ha påvirkning på individenes sosiale kapital, og om denne påvirkningen har noe å si for integrering. Sosialarbeidere kan muliggjøre dette potensialet ved å sette individer i kontakt med, eller gi informasjon om idrettslag som er av interesse for dem. Som sosialarbeider vil man gjerne møte mange ulike mennesker i marginaliserte posisjoner. Å ha kunnskap om hvordan andre samfunnsarenaer og nettverk kan utgjøre ressurser, kan føre til at man som sosialarbeider ser andre muligheter til å styrke individets ressurser og bidra til integrering. Å ha et helhetssyn på mennesker er en av verdiene i FOs yrkesetiske grunnlagsdokument (Fellesorganisasjonen, p. 5). Anerkjennelse av fritid som en betydningsfull del av menneskets liv og samarbeid med fritidstilbud, kan være en mulighet til å styrke helhetssynet og integreringsarbeidet.

For at oppgaven ikke skulle favne for bredt valgte jeg å fokusere på betydningen sosial kapital har for innvandrere innen idrettslag, og om dette påvirker integrering. Jeg valgte å fokusere på sosial kapital for å belyse hvordan ressurser i de ulike relasjonene og nettverkene kunne ha betydning for individene, og hvordan/ om det påvirker integrering. Å fokusere på innvandrere ble valgt på bakgrunn av vanskeligheter med å finne litteratur på temaet som omhandlet andre marginaliserte grupper. Jeg valgte å inkludere hvordan det kan bidra til integrering fordi jeg ønsket å se om den potensielt økte sosiale kapitalen kunne føre til større tilknytning til samfunnet gjennom deltakelse i idrett.

1.4 Formål med oppgaven

Jeg ønsker å få frem kunnskap om sammenhenger mellom deltakelse i idrett, sosial kapital og integrering blant innvandrere. Dette for å kunne se om idrett kan være betydningsfullt i

forhold til å øke deltakernes sosiale kapital, og om den sosiale kapitalen har videre betydning for å hindre eller fremme integrering.

1.5 Begrepsavklaringer

For å definere integrering, assimilering og segregering vil akkulturasjonsprosessen bidra til å forstå hva som ligger i de ulike begrepene (Ødegård et al., 2014, p. 51). Den viser til prosessen individer og grupper går gjennom for å tilpasse seg sitt nye miljø.

Akkulturasjonsprosessen består av to dimensjoner, den første er i hvilken grad innvandrere velger å bevare og vedlikeholde egen kultur, den andre i hvilken utstrekning de ønsker å delta i den kulturen som er rådende i det nye landet. Tilpasningsstrategiene vil variere mellom de to dimensjonene og kan betegnes ved høy/lav kulturell opprettholdelse og høy/lav kontakt og deltakelse (Ødegård et al., 2014, p. 51).

Integrering: Integrering defineres som en gjensidig tilpasningsprosess mellom minoritet og majoritet (Ødegård et al., 2014, pp. 51-52). Dette krever endring fra begge sider ved at minoritet blir en del av samfunnet, og at majoritet endrer seg for å skape et nytt fellesskap som minoritetene også er med på å danne. Integrering betegnes av høy kulturell opprettholdelse og høy kontakt og deltakelse. Integrering kan oppnås ved at innvandrere balanserer mellom å vedlikeholde sin egen kultur mens de samtidig forsøker å oppnå deltakelse i majoritetssamfunnets nettverk. Hvis dette pågår over tid kan det føre til at kulturene forenes til en ny, men dette er først når kulturene har gjensidig innvirkning på hverandre (Ødegård et al., 2014, pp. 51-52).

Idrett: I denne oppgaven sikter idrett til lagidrett, altså en aktivitet flere deltakere utøver i form av å være på et lag (Det norske akademis ordbok).

1.6 Oppgavens oppbygging

Jeg vil først gå gjennom teori om sosial kapital, ulike kapitalformer og sammenheng mellom sosial kapital og integrering. Videre tar jeg opp metoden som er brukt i oppgaven, og datainnsamlingsprosessen for å komme frem til artiklene jeg har fokusert på. Deretter går jeg videre med å presentere artiklene, før jeg presenterer og drøfter funn fra artiklene i forhold til sosial kapital og integrering.

2 Teori

2.1 Hva er sosial kapital

Sosial kapital har ikke blitt presist definert til tross for at det eksisterer mange forskjellige definisjoner, og blir derfor ansett som et bestridt begrep (Castiglione, 2008, pp. 13-14). Det er et normativt begrep i den forstand at man gjerne har en felles forståelse av det, men det vil være vanskelig å beskrive helhetlig. Det er abstrakt og komplekst, noe som gjør det åpent for fortolkninger og teoretisering (Castiglione, 2008, pp. 13-14). Dette har gjort at begrepet også har overføringsverdi til andre fagdisipliner. I løpet av fremveksten på midten av nittitallet ble begrepet fokus for mye forskning (Castiglione et al., 2008, pp. 1, 5). Selv om det har oppstått utvikling i forhold til begrepets teori, metodologiske bruk og tilføring av empiri på området, har den overordnede forståelsen av begrepet derimot forblitt den samme (Esser, 2008, p. 22). Ordet sosial viser til den relasjonelle delen av begrepet (Bø & Schiefloe, 2007, p. 162), mens kapital viser til en verdi eller noe man kan forvalte til en verdi. I forhold til ordet kapital er økonomisk kapital det letteste eksempelet på hva det er fordi det kan måles og telles (Rønning & Starrin, 2009a, p. 21). Det finnes derimot andre former for kapital som kan være verdifull uten at de nødvendigvis er av materiell form (Rønning & Starrin, 2009b, p. 11). Dette er visende for betydningen av sosial kapital der verdien, eller kapitalen, ligger i det sosiale, altså i relasjonene til andre. Sosial kapital er de ressurser man potensielt kan dra nytte av i kraft av å være i en relasjon til andre (Rønning & Starrin, 2009b, pp. 10-11).

2.2 Ulike forståelser av begrepet sosial kapital

Sosial kapital er en ressurs som kan være tilgjengelig både for individ og samfunn (Ødegård et al., 2014, p. 9). Begrepet med lignende meningsinnhold som det har i dag har vært brukt siden 1916, men det er særlig tre navn som nevnes i sammenheng med begrepets fremvekst. Dette er Pierre Bourdieu, James Coleman og Robert Putnam (Rønning & Starrin, 2009a, p. 19). Disse viser også ulike forståelser av begrepet sosial kapital ved at de vektlegger ulike områder av begrepet (Wollebæk & Seggaard, 2011a, pp. 27-28).

2.2.1 Sosial kapital som ressurs for individet

Sosial kapital forklarer Pierre Bourdieu som ressurser et individ kan dra nytte av i kraft av å være deltaker i nettverk (Bø & Schiefloe, 2007, pp. 160-161). Både de potensielle og de faktiske ressursene utgjør summen av sosial kapital som blir tilgjengelig for et individ når de deltar i et nettverk av relasjoner basert på bekjentskap og anerkjennelse. Mengden sosial kapital er knyttet til egenskaper ved nettverket og dets deltakere, altså hvor mye hvert enkelt

individ i nettverket har av ressurser og hvor mange individer som har ressurser. Sosial kapital er også en ressurs som kan komme gruppen til gode. Dette kan skje ved at gruppen oppnår ressurser fra deltakernes andre nettverk. Det kan også skje gjennom at egenskaper ved selve gruppen utgjør en ressurs da relasjonene og forpliktelsene innad i gruppen blir ressurser. Oppnåelsen av sosial kapital kommer av investeringer i relasjoner som kan være både tilsiktet og utilsiktet, men som skal enten skape sosiale relasjoner eller vedlikeholde dem. De sosiale relasjonene er av en viss nytteverdi, enten med en gang eller lengre frem i tid (Bø & Schiefloe, 2007, pp. 160-161). Disse relasjonene, eller investeringene, trengs å vedlikeholdes for at relasjonene skal ha egenskap av å være forpliktende, gjensidig kjennskap, gi rettigheter og anerkjennelse. Bourdieu anså mengden sosial kapital et individ hadde, som et resultat av individets arbeid og innsats med relasjonene (Rønning & Starrin, 2009a, p. 21). Bourdieus forståelse av sosial kapital er preget av å være individsentrert, han fokuserer på hvordan sosial kapital oppnås og brukes, og hvilke følger det får for individet (Wollebæk & Seggaard, 2011a, p. 27; 2011b, p. 14). Den er videre strukturell da fokuset ligger på synlige bånd mellom mennesker, i form av sosiale nettverk. Og den er instrumentell i den forstand at oppnåelsen av sosial kapital har en hensikt (Wollebæk & Seggaard, 2011a, p. 27).

2.2.2 Sosial kapital som ressurs for individet og kollektivet

James Colemans forståelse av sosial kapital fokuserer på både individ og kollektiv (Esser, 2008, p. 24). Sosial kapital var for han ressurser som ble tilgjengelig for et individ gjennom dets sosiale handlinger i en sosial struktur (Castiglione et al., 2008, p. 3). Den sosiale kapitalen ligger i de sosiale strukturene og blir tilgjengelig for individer gjennom relasjoner dem imellom. Disse ressursene er attraktive for individer fordi det gjør det lettere for den å gjennomføre handlinger med ønsket hensikt (Bø & Schiefloe, 2007, pp. 161-162). Å opparbeide seg sosial kapital skjer som en tilfeldig følge av et individs målrettede handlinger. De sosiale relasjonene som individet inngår i blir ressurser ved at det skaper forpliktelser og forventninger mellom individene, danner tillitt i nettverkene, tilgang på informasjon, normer og sanksjoner ovenfor brudd på normene (Rønning & Starrin, 2009a, pp. 21-22).

2.2.3 Sosial kapital som ressurs for kollektivet

En mer kollektiv forståelse av sosial kapital fokuserer på hvordan sosial kapital fordeler seg på kollektivt nivå, kollektive forpliktelser til normer, og brobygging til nettverk som ellers ville vært separate (Esser, 2008, p. 24). Dette er måten Robert Putnam forstod sosial kapital, og fokuserte på begrepet på makro-nivå (Rønning & Starrin, 2009a, p. 22). Sosial kapital ble

for han noe som ofte var uintendert i forbindelse med dannelse og opprettholdelse av normer (Castiglione et al., 2008, p. 4). Han så på sosial kapital som kvaliteter ved sosial organisasjoner som tillit, normer og nettverk som skulle bidra til å gjøre samordnet handling enklere og dermed bidra til å bedre effektiviteten i samfunnet (Rønning & Starrin, 2009a, p. 22). Effektive samfunn preget av mye sosial kapital var for han preget av godt fungerende sosiale nettverk med gjensidig tillit mellom aktørene, etablerte normer for gjensidighet og samarbeid, god informasjonsflyt og engasjement på sivile områder (Rønning & Starrin, 2009a, p. 22; Wollebæk & Seggaard, 2011a, pp. 27-28). For Putnam var sosial kapital en sosial ressurs tilgjengelig for samfunn og systemer, og som kunne være en fordel for samfunnet (Wollebæk & Seggaard, 2011a, pp. 27-28). Å vedlikeholde den sosiale kapitalen i nettverk betrakter han som viktig for å holde samfunnet sammen (Rønning & Starrin, 2009a, p. 23).

2.3 Former for sosial kapital

2.3.1 Sammenbindende (bonding) sosial kapital

Sammenbindende sosial kapital viser til trekk ved et nettverk, og ressursene knyttet til relasjonene til deltakerne i nettverket. Ved sammenbindende nettverk er individene knyttet sammen på bakgrunn av felles kjennetegn, dette kan være for eksempel religion, språk, etnisitet eller ideologisk tilhørighet. Denne formen for sosial kapital bidrar til å styrke identitet med- og tilhørighet til nettverket (van Deth, 2008, pp. 158-159; Ødegård et al., 2014, p. 9). Slike nettverk danner bånd preget av samhold, følelse av trygghet og tilhørighet mellom deltakerne (Ødegård et al., 2014, p. 40). De er videre lukkede, og kan ha opphav i familie, vennskap eller andre samlinger. Felles er at de virker ekskluderende ovenfor omverdenen, og det at deltakerne er så tett knyttet til hverandre kan gjøre det vanskelig for nye deltakere å knytte seg til nettverket (Bø & Schiefloe, 2007, p. 189). Nettverket er preget av partikulær tillit, som er en sterk tillit til informasjon om, og erfaringer med, andre spesifikke individer (Svendsen & Svendsen, 2009, p. 8).

2.3.2 Brobyggende (bridging) sosial kapital

Brobyggende sosial kapital viser derimot til trekk ved relasjoner i et nettverk som knytter individer sammen på tross av ulikheter. Slike nettverk vender seg utover og er åpne for å opprette kontakt og samhandling med andre sosiale grupper som for eksempel andre nettverk, offentligheten eller politiske myndigheter (Bø & Schiefloe, 2007, p. 189; Ødegård et al., 2014, p. 9). Brobyggende nettverk kan stamme fra lik utdannelsesbakgrunn, arbeid eller å delta i frivillige organisasjoner. Et kjennetegn er at det er lav terskel for å inkludere, og det vil

derfor være lett for nye deltakere å knytte seg til nettverket (Bø & Schiefloe, 2007, p. 189). Slike bånd betegnes som “svake bånd”, men er viktige som grunnlag for dannelse av økt tillit mellom individer og nettverk som ikke har noe felles eller ikke har en sterk relasjon til hverandre. Denne formen for nettverk er viktig for å etablere gode lokalsamfunn, der individer også føler tilhørighet til lokalsamfunnet som et større felleskap (Bø & Schiefloe, 2007, p. 189; Ødegård et al., 2014, p. 40). Brobyggende nettverk har blitt sett i sammenheng med dannelse av generalisert tillit. Dette er tillit som er normativ i den forstand at den er basert på moral og tro på fremmede mennesker (Svendsen & Svendsen, 2009, pp. 7-8). Den generaliserte tilliten henger sammen med nivå av solidaritet til tross for forskjeller (Ødegård et al., 2014, p. 40). Både sammenbindende sosial kapital og brobyggende sosial kapital er viktige for å danne relasjoner og opparbeide tillit (Ødegård et al., 2014, p. 9).

2.4 Sammenheng mellom sosial kapital og integrering

I regjeringens integreringsstrategi for 2019-2022 er hverdagsintegrering et av innsatsområdene (Kunnskapsdepartementet, 2018, p. 43). Viktige momenter som skal bidra til å skape hverdagsintegreringen er tillit, tilhørighet, nettverk og deltakelse. Det blir presisert at hverdagsintegrering er noe som skjer når individer møtes, og inngår i fellesskap (Kunnskapsdepartementet, 2018, p. 43). Deltakelse i sosiale nettverk som fremmer tilhørighet og tillit er kjernemomenter i sosial kapital (Bø & Schiefloe, 2007, p. 161; Rønning & Starrin, 2009a, p. 22; Ødegård et al., 2014, p. 9). Innvandrere har mindre tillit til andre medmennesker, og hverdagsintegrering kan være en mulighet til å styrke tillit til samfunnsinstitusjoner (Kunnskapsdepartementet, 2018, pp. 43-44).

Integrering blir ofte brukt om prosesser som fører til sosio-økonomisk, politisk og kulturell tilpasning for innvandrere, og som fører til delte sosiale relasjoner, verdier, praksiser mellom innvandrere og majoritetsbefolkningen (Wessendorf & Phillimore, 2019, pp. 3-4). Noen deler integrering inn i ulike aspekter ved begrepet, strukturell, sosial og kulturell integrering. De ulike relasjonene innvandrere etablerer i det nye majoritetssamfunnet viser til sosial integrering. Relasjonene kan være til mennesker som deler samme etniske bakgrunn, eller medlemmer av majoritetsbefolkningen gjennom klubber, foreninger eller institusjoner (Wessendorf & Phillimore, 2019, pp. 3-4).

Sosial integrering blir sett på som instrumentell i den forstand at den kan fremme andre aspekter ved integrering, slik som strukturell integrering gjennom å oppnå informasjon om

ledig arbeid, bostedsmuligheter og skoler (Wessendorf & Phillimore, 2019, pp. 3-4). Denne informasjonen og muligheten er ressurser i nettverket og relasjonene de har inngått i. De instrumentelle aspektene blir på denne måten knyttet til sosial kapital (Wessendorf & Phillimore, 2019, pp. 3-4). Sosial kapital kan skapes gjennom personlige møter mellom individer både på formelle og uformelle arenaer (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, 2022a). Hvilket nettverk og relasjoner man inngår i vil ha påvirkning på i hvor stor grad man oppnår integrering, det blir her skilt mellom nettverk med sammenbindende sosial kapital og nettverk med brobyggende sosial kapital (Eimhjellen, 2016, p. 50).

2.4.1 Sammenheng mellom sammenbindende sosial kapital og integrering

Sammenbindende nettverk er et viktig grunnlag for at brobyggende sosial kapital kan finne sted (Ødegård et al., 2014, p. 40). Dette fordi nettverket tilbyr trygghet og tilhørighet, som kan være positivt for mennesker som kommer til et samfunn som ikke deler samme identitet, kultur og religion som de er vant med fra hjemlandet (Ødegård et al., 2014, p. 40). Slike nettverk kan være noe innvandrere søker etter den første tiden, og kan bidra til etableringen i det nye landet (Eimhjellen, 2016, pp. 50-51). Videre kan det fungere som et steg i retning av integrering, da etableringen kan fungere som et grunnlag for integreringen i majoritetssamfunnet. Nettverket kan også bidra til større generalisert tillit. På den andre siden kan for sterk sammenbindende sosial kapital hindre integrering fordi den skaper større skiller mellom de som er i nettverket (minoritet) og de som står utenfor (majoritet). Den sammenbindende tilliten kan føre til mistillit til de utenfor nettverket, og gjøre det vanskelig å skape brobyggende nettverk som skaper tillit og toleranse på tvers av skiller (Eimhjellen, 2016, pp. 50-51).

2.4.2 Sammenheng mellom brobyggende sosial kapital og integrering

Brobyggende nettverk er essensielle for å skape gode lokalsamfunn, der det eksisterer en overordnet følelse av å høre til i et større fellesskap. De brobyggende båndene bidrar til å styrke den generaliserte tilliten og solidaritet på tvers av ulike skiller (Ødegård et al., 2014, p. 40). Disse nettverkene blir ansett som betydelige for å skape et helhetlig samfunn og fellesskap. Dette fordi nettverkene består av mennesker med ulike kjennetegn, som vil kunne bidra til større tillit mellom mennesker og et bredere fellesskap (Eimhjellen, 2016, pp. 50-51). Hvis de brobyggende nettverkene består av medlemmer fra både minoritet og majoritet vil det kunne påvirke minoritetens utvikling av språkegenskaper, sosial mobilitet og tilhørighet

(Wessendorf & Phillimore, 2019, p. 4). Dermed kan de også lære å samhandle med andre mennesker som gjerne ikke tenker likt som dem selv (Janssens & Verweel, 2014, p. 38). Både tillit, møteplasser for mennesker med ulik bakgrunn, tilhørighet, og samhandling mellom minoritet og majoritet er aspekter som bidrar til integrering (Kunnskapsdepartementet, 2018, pp. 43-44; Ødegård et al., 2014, pp. 51-52).

3 Metode

En metode viser til en gitt måte å gå frem på for å samle inn og bearbeide informasjonen og kunnskapen som skal brukes til å belyse det man undersøker (Rienecker et al., 2013, p. 179). Metoden skal beskrives på en så detaljert måte at det er mulig å gjenskape prosessen og komme frem til de samme resultatene (Rienecker et al., 2013, p. 187). Problemstillingen eller det som er ønskelig å undersøke er retningsgivende for hvilken metode man skal ta i bruk, altså velges metode ut i fra hvilken som vil være mest optimal i forhold til å belyse fokuset for undersøkelsen (Dalland, 2017, p. 51). Det kan skilles mellom kvalitative og kvantitative metoder (Dalland, 2017, pp. 52-53).

3.1 Kvalitativ metode

En kvalitativ metodisk fremgangsmåte tas ofte i bruk når det man skal undersøke vanskelig lar seg komme frem gjennom tall eller målinger (Dalland, 2017, p. 52). Opplevelser, mening, særegne kvaliteter eller egenskaper ved det man undersøker, og kjennetegn eller egenskaper ved fenomen er det man ønsker å fange opp eller få frem ved bruk av kvalitative metoder (Dalland, 2017, p. 52; Repstad, 2007, p. 16; Rienecker et al., 2013, p. 168). Man vil ikke kunne generalisere basert på resultatene man kommer frem til, men kan tyde et fenomens sammensatthet eller kontekst (Rienecker et al., 2013, p. 168). Noen av kjennetegnene ved kvalitativ metode er blant annet at man går i dybden i form av å heller grundig undersøke et mindre område/ fenomen, vil få frem en helhet ved å se på sammenhenger og nyanser, få frem en forståelse og at den er fleksibel i den forstand at arbeidsprosessene kan gli over i hverandre og inspirere til endringer underveis (Dalland, 2017, p. 53; Repstad, 2007, pp. 17-19).

I forhold til undersøkelsesområdet for denne oppgaven blir denne metoden derfor relevant fordi den er velegnet til å blant annet undersøke prosesser og særpreg ved avgrensede miljøer, og deres utviklingshistorier over tid (Repstad, 2007, pp. 23-24). Jeg ønsker å undersøke hvordan deltakelse i idrett kan bidra til å øke sosial kapital hos innvandrere, og om dette kan bidra til integrering. Da vil jeg både se på særpreg og prosesser ved et avgrenset miljø, og utviklingshistorier over tid. På bakgrunn av dette vil jeg bruke eksisterende litteratur på området for å undersøke problemstillingen. Denne oppgavens metodiske fremgangsmåte er derfor kvalitativ metode i form av litteraturstudie.

3.2 Litteraturstudie

Ved et litteraturstudie studerer og tolker man litteratur for å svare på et spørsmål (Aveyard, 2018, pp. 14, 21-22). Litteraturstudier kan brukes for å skaffe eksisterende informasjon på et

område som bakgrunn for et videre studie. Da er det vanlig å kritisere og vise til mangler ved litteraturen på området man studerer, og bruke det som argumentasjon på hvorfor den videre studien er relevant. En annen form for litteraturstudie er når litteraturen er hovedfokuset for hvordan man skal gå frem og besvare et spørsmål. Da tolker, vurderer og studerer man litteratur som er relevant til å kunne besvare spørsmålet man ønsker å undersøke. Dette vil kunne gi nye innblikk/ perspektiver på eksisterende litteratur. Vanligvis foregår et litteraturstudie med en systematisk tilnærming, ved at man foretar et grundig søk og analyse av all litteratur på området. All litteraturen blir gjennomgått og relevante funn blir sett i sammenheng med andre funn. Det har derimot kommet frem at det finnes 35 tilnæringsmåter til å gjøre et litteraturstudie. Å gjøre en slik grundig gjennomgang og analyse av all litteratur vil være for tidkrevende for en bacheloroppgave, derfor vil man heller fokusere på en systematisk tilnærming til litteratursøket, vurdering og analyse. Dette vil si at man redegjør for søkeprosessen, vurderinger man har gjort og hvordan man har analysert litteraturen så detaljert som mulig (Aveyard, 2018, pp. 14, 21-22).

3.2.1 Datainnsamling

Artikkelen til Block og Gibbs ble funnet ved bruk av søkeordene “‘social capital’ sports integration’ i søkedatabasen Oria. Etter å ha avgrenset årstallet til 2017-2022, og at søket kun skulle vise resultater fra fagfelleverderte tidsskrift ble søket begrenset til 3551 treff. Jeg så gjennom de første fem sidene med treff, ekskluderte enkelte artikler som viste et fokus i titlene som var irrelevant for min problemstilling, og leste gjennom sammendragene/ abstractene til de som fremstod som relevante. Dette ble gjort for å få et overblikk over emnet. Block og Gibbs artikkel kom som søketreff nummer 9, og ble derfor relativt tidlig oppdaget.

Artikkelen til Ekholm ble funnet ved bruk av søkeordene ‘sport integration’ i søkedatabasen Oria. Etter å ha avgrenset årstallet til 2018-2022, og at søket kun skulle vise resultater fra fagfelleverderte tidsskrift ble søket begrenset til 49 312 treff. Deretter så jeg gjennom de artiklene som virket mest relevant til min problemstilling basert på titlene eller sammendrag/ abstract og enten leste gjennom de eller markerte de til senere. Dette søket ble også foretatt for å få en oversikt, men også for å se om jeg fant artikler som fokuserte på idrett og sosial kapital men som også tok opp integrering. Ekholms artikkel var søketreff nummer 25.

Artikkelen til Flensner et. al ble funnet gjennom ved å lese en annen artikkel. Jeg leste artikkelen til Doidge et al. (2020) med tittelen «‘Active integration’: Sport clubs taking an active role in the integration of refugees», som kom opp som søketreff nummer en ved bruk av

samme søkeord og begrensninger som ovenfor. Jeg trykket linken for å lese online, og kom til nettsiden til tidsskriftet. Der kom artikkelen opp under “related reseach” og “people also read” i en kolonne på høyre side.

4 Funn og drøfting

4.1 Presentasjon av artikler

4.1.1 Artikkel 1

Den første artikkelen er skrevet av Karen Block og Lisa Gibbs (2017) med tittelen “Promoting Social Inclusion through Sport for Refugee-Background Youth in Australia: Analysing Different Participation Models”. Her ser forfatterne på hvordan ulike idrettstilbud til unge flyktninger i Australia fører til ulike former for deltakelse, fordeler og ulemper ved disse, og videre om de fremmer deltakelse og sosial inkludering for denne gruppen. Den metodiske fremgangsmåten er en kvalitativ utforskende studie foretatt i forskjellige områder der det blir tilbudt idrettsaktiviteter ved bruk av semistrukturerte intervjuer av representanter fra de ulike tilbudene. De identifiserer tre modeller for deltakelse, den første er korttidstilbud for barn med flyktningbakgrunn, den andre er vedvarende tilbud for barn og unge med flyktningbakgrunn, mens den tredje er integrering i ordinære idrettslag. Alle modellene ble ansett å kunne skape sammenbindende (og lenkende) sosiale forbindelser, mens integrering i ordinære idrettslag også bidro til potensiale for å skape brobyggende sosiale forbindelser. Brobyggende sosial kapital ble i artikkelen ansett som særlig viktig for å fremme sosial inkludering (Block & Gibbs, 2017).

Denne artikkelen er relevant for min problemstilling da den tar for seg hvordan unge flyktnings deltakelse i de ulike tilbudene fremmer ulike former for sosial kapital, og hvordan dette videre påvirker integrering. Dermed kan den bidra til å belyse om noen former for deltakelse innen idrett er mer fordelaktig i forhold til å øke sosial kapital og påvirke integrering, enn kun deltakelse i idrett generelt.

4.1.2 Artikkel 2

Den andre artikkelen er skrevet av David Ekholm (2019), med tittelen “Sport as a means of Governing Social Integration: Discourses on Bridging and Bonding Social Relations”. Forfatteren ser på hvordan ulike sosiale relasjoner i to idrettstilbud til unge i Sverige fremmer sosial inkludering og integrering. Den metodiske fremgangsmåten er kvalitative intervjuer med representanter, sjefer, trenere og partnere fra de to idrettstilbudene, og undersøkelse av politiske dokumenter. Deltakelse i et av de studert tilbudene utgjør et potensiale for både sammenbindende og brobyggende sosiale relasjoner. Sammenbindende relasjoner blir her

fokusert på som et middel for trenerne til å nå ut til ungdommene. Integrering blir vurdert på som ensidig tilpasning, da det er forventet at de brobyggende møtene mellom minoritet og majoritet skal lære minoritet om svenske normer og verdier (Ekholm, 2019).

Denne artikkelen viser hvordan tiltak som fremmer inkludering gjennom idrett har mulighet til å øke sosial kapital og bidra til integrering i et miljø preget av segregering. Ekholm bruker teori om sosial kapital, særlig sammenbindende og brobyggende sosial kapital, for å belyse ulike former for relasjonsbygging innen idrettstilbudene. Det norske og svenske samfunnet har mange likhetstrekk, noe som gjør at funnene fra denne artikkelen kan ha større overføringsverdi enn om forskningen hadde vært foretatt i samfunn som er forskjellig fra Norge. Idrettstilbudene som blir studert er samarbeid mellom lokale idrettslag, lokale skoler og det offentlige. Dette kan bidra til å belyse hvordan tilbud som er spesifikt rettet mot en målgruppe, med politiske målsettinger om inkludering, og med åpen deltakelse for alle innen en aldersgruppe, bidrar til å øke sosial kapital med sikte på integrering.

4.1.3 Artikkel 3

Den tredje artikkelen er skrevet av Karin K. Flensner, Peter Korp og Eva-Carin Lindgren (2021), med tittelen “Integration into and through sports? Sports-activities for migrant children and youth”. Her blir det sett på hvordan ledere i non-profit idrettstilbud forstår og formidler arbeidet med målene om å fremme integrering og forebygge segregering, men også deltakeres erfaringer med sammenheng mellom idrettstilbudets aktiviteter og aspekter ved integrering. Den metodiske fremgangsmåten er kvalitativ i form av en etnografisk tilnærming med feltarbeid, deltakerobservasjon i de åpne idrettstilbudene, formelle fokusgruppeintervjuer med ledere og deltakere. Det som kom frem som sentralt i ledernes arbeid med integrering er å forhandle mangfold, normer, regler og språk. Lederne mente at integrering ikke var noe de kunne påvirke som følge av arbeidet de gjorde i klubbene, da de anså integrering som noe strukturelt. De mener arbeidet dreier seg mer om inkludering på like vilkår (Flensner et al., 2021).

I denne artikkelen er også forskningen foretatt i Sverige, et område preget av segregering i sosiale prosjekter der idrettsaktivitetene er åpne for alle innen aldersgruppen. Flensner et al. brukte kapitalformene sammenbindende og brobyggende sosial kapital for å belyse ulike sider ved relasjonsbyggingen innen idrettstilbudene. Det kan da bli mulig å sammenligne, eller få

større forståelse for funnene til denne artikkelen og artikkelen til Ekholm. Samtidig som ulike vektlegginger og fokus kan få frem flere og ulike sider av fenomenet i miljøer med likhetstrekk.

4.2 Hvordan de ulike kapitalformene ble gjeldende innen de ulike idrettstilbudene

Felles for alle artiklene er at de fokuserer på sammenbindende og brobyggende sosial kapital når de omtaler hvordan de ulike idrettstilbudene fremmer sosial kapital (Block & Gibbs, 2017, pp. 96-98; Ekholm, 2019, pp. 156-160; Flensner et al., 2021, pp. 72-79). Ekholm skriver at idrettstiltakene ble ansett som steder hvor både sammenbindende og brobyggende sosiale forbindelser oppstod (Ekholm, 2019, p. 156). Informantene til Block og Gibbs var generelt positive til alle deltakelsesmodellene og så på idrett som en god måte å skape relasjoner med unge mennesker og påvirke deres atferd og verdier (Block & Gibbs, 2017, p. 94). Funn i alle tre artiklene viser at både bindende og brobyggende sosial kapital kan eksistere i samme nettverk, og blir presentert i forhold relasjonsbygging og hvilken av kapitalformene som kommer tydeligst frem i de ulike relasjonene (Block & Gibbs, 2017, pp. 96-98; Ekholm, 2019, pp. 156-160; Flensner et al., 2021, pp. 72-79). For å gjøre det mer oversiktlig har jeg her valgt å presentere og drøfte funnene i forhold til de ulike kapitalformene hver for seg, men mener ikke med et slikt skille at de nødvendigvis oppstår som noe eget eller uavhengig av hverandre.

4.2.1 Sammenbindende sosial kapital

Block og Gibbs (2017) nevner at deltakelse i idrett og idrettsaktiviteter man synes var gøy ble sett på som positivt for sammenbindende sosiale relasjoner og forbindelser, også ved kortvarig deltakelse og/ eller arrangementer. De sier videre at det er sammenheng mellom økning av sammenbindende sosiale forbindelser i de mer kortvarige deltakelsesmodellene og et potensiale for å fremme inkludering. De understreker derimot at det er vanskelig å se sammenheng mellom sammenbindende sosial kapital og sosial inkludering. Dette på grunn av at den i hovedsak fungerer som ekskluderende og bidrar til å skape skiller (Block & Gibbs, 2017, pp. 96-98). D'Angelo (2019) argumenterer mot dette og mener etniske lag, som gjerne har sammenbindende sosial kapital, ikke nødvendigvis vil være et hinder for integrering. Dette fordi innvandrere i slike lag beholder sin identitet til landet de kom fra, og at dette kan bidra til en gjøre dialog og samhandling mellom dem og andre mennesker lettere (D'Angelo,

2019, p. 4). Som nevnt kan for mye sammenbindende sosial kapital hindre integrering, men som nye til landet kan de også virke som en støtte den første tiden og dermed bidra til integrering via nettverket (Wessendorf & Phillimore, 2019, pp. 51-52). Argumentet til Block og Gibbs (2017) er likevel ikke motstridende i forhold til teorien om sammenbindende sosial kapital, hvis det er mye sammenbindende sosial kapital de sikter til. Derimot er ikke sammenbindende sosial kapital kun et hinder, men har muligens potensiale til å også være en viktig del av den første delen av integreringsprosessen.

I forhold til økning av sammenbindende sosial kapital vektlegger Flensner et al. (2021) og Ekholm (2019) at dette skjer i forbindelse med relasjonsbyggingen mellom deltaker og lederne/ trenerne. Flensner et al. (2021) nevner hvordan lederne/ trenerne så på relasjonsbygging som en betydelig del av arbeidet sitt. De anså seg selv som mødre, storesøstre og brødre i relasjonen til deltakerne, og at noen av deltakerne uttrykte det samme. Lederne/ trenerne fokuserte også på å skape relasjoner til deltakernes foreldre som del av å påvirke forutsetninger til deltakelse og arbeid med verdier. Dette ble sett på som en måte lederne/ trenerne bygget sammenbindende relasjoner til deltakerne (Flensner et al., 2021, pp. 75-77). Å involvere barnas familier blir sett på som et viktig virkemiddel for barns deltakelse, og ble av flere idrettslag sett på som et mål i seg selv. Dette kommer frem i en evalueringsrapport av tilskuddsordningen *Inkludering i idrettslag* (Skutlaberg et al., 2020, p. 68). Her blir det tydelig hvordan lederne/ trenerne bygger brobyggende relasjoner mellom deltakernes sammenbindende nettverk (familie) og idrettstilbudet. Familien blir da det sammenbindende nettverket som fungerer som en slags base, og der brobyggende relasjoner kan oppstå videre med en trygghet i det sammenbindende. At lederne/ trenerne både får, og gir seg selv, roller eller titler man forbinder med familie kan også tyde på at det oppstår sammenbindende relasjoner mellom dem og deltakerne.

Ekholm (2019) vektlegger hvordan idrett kan være en arena for sammenbindende relasjonsbygging mellom leder/ trener og deltaker i form av at lederen/ treneren blir en rollemodell med lignende bakgrunn som deltakerne. Det essensielle var at lederne/ trenerne hadde lignende bakgrunn som deltakerne, men også at de kom fra samme miljø. Som rollemodell kunne de bidra med å nå ut til deltakerne, men også til deres sosiale endring og tilpasning ved å være et godt eksempel, dele erfaringer og bidra til å fremme sosial inkludering (Ekholm, 2019, p. 158). Stura (2019) tar også opp at det å ha en lagkamerat som mentor blir sett på som betydningsfullt for integrering i laget og miljøet, særlig hvis mentoren

har samme etniske, kulturelle eller språklige bakgrunn som flyktningen. Dette bidro til at flyktningene beholdt sin kulturelle identitet samtidig som de ble integrert i majoritetskulturen (Stura, 2019, p. 135). Dette viser hvordan mentoren og rollemodellen i Ekholms (2019) artikkel får en lignende rolle. At rollemodellen er noen de har kjennskap til og som deler en lignende bakgrunn kan gjerne senke terskelen for å delta, og hjelpe med å skape trygghet i den nye tilværelsen. Da kan det tenkes at den sammenbindende relasjonen mellom flyktningen og rollemodellen samtidig også kan være brobyggende, og bidra til integrering i idrettslaget, men kanskje også påvirke integrering i forhold til majoritetssamfunnet.

4.2.2 Brobyggende sosial kapital

Integrering til ordinære idrettslag hadde størst potensiale for å danne brobyggende forbindelser mellom etniske grupper og majoritetssamfunnet i Australia viser Block og Gibbs (2017) til. De argumenterer videre for at dannelsen av brobyggende sosiale forbindelser utgjør et betydelig potensial for å fremme inkludering. Dette fordi det skaper forbindelser på tvers av sosiale skiller. De nevner ikke integrering, men skriver heller om sosial inkludering (Block & Gibbs, 2017, pp. 96, 98). Derfor er det vanskelig å vite om de sikter til inkluderingen oppstår ved at flyktningene ble inkludert i idrettslag, eller inkludering i samfunnet. Representantene for idrettslaget som Stura (2019) intervjuet knyttet integrering i ordinære idrettslag til integrering i samfunnet, fordi de gjennom dette ble en del av samfunnet. Idrettslaget ble et sted flyktninger som ikke hadde blitt kjent med kulturen kunne lære blant annet hvordan de forholdt seg til hverandre, spisevaner og kjønnsroller. Intervjudeltakerne understrekte også viktigheten med å inkludere flyktninger i ordinære idrettslag så fort som mulig, og at en følge av det var at de forble i laget (Stura, 2019, pp. 138-139). Det viser derfor at den brobyggende sosiale kapitalen som oppnås av integrering i ordinære idrettslag kan lede til både inkludering i selv klubben, men også integrering i samfunnet. Intervjudeltakerne til Block og Gibbs sier videre integrering i ordinære idrettslag bidrar til å skape nettverk og en følelse av tilhørighet (Block & Gibbs, 2017, p. 96), noe som er viktige momenter i hverdagsintegreringen (Kunnskapsdepartementet, 2018, p. 43). Når nettverkene blir beskrevet til å være brobyggende på tvers av sosiale skiller, og mellom minoritet og majoritet understreker hvordan ordinære idrettslag kan bidra til integrering (Eimhjellen, 2016, pp. 50-51).

Block og Gibbs skiller mellom kortvarige og vedvarende idrettstilbud til flyktninger og integrering i ordinære idrettslag (Block & Gibbs, 2017, p. 94). Om andre idrettstilbud med lag

som består av både minoritet og majoritet kan tilby samme potensiale for brobyggende sosial kapital nevnes ikke. Om det da er medlemskapet i de ordinære idrettslagene som utgjør dette potensialet, eller om andre idrettstilbud kan oppnå det samme blir ikke belyst. At medlemskap i idrett bidrar til økt sosial tillit det delte meninger om (Elmose-Østerlund & van der Roest, 2017, pp. 371-373). Tillit er et moment som bidrar til å skape sosial kapital og hverdagsintegrering (Bø & Schiefloe, 2007, p. 161; Kunnskapsdepartementet, 2018, p. 43; Rønning & Starrin, 2009a, p. 22; Ødegård et al., 2014, p. 9). Enkelte forskere mener at medlemskap i idrett i større grad bidrar til å fremme sosial tillit, mens andre mener det i mindre grad er tilfellet (Elmose-Østerlund & van der Roest, 2017, pp. 371-373). De studiene som finner økning finner bare en liten økning, og dermed en begrenset sammenheng. Videre finner de at det er vanskelig å komme frem til om økningen er grunnet medlemskapet, eller om økningen er et resultat av at medlemmene er mennesker med mer tillit (Elmose-Østerlund & van der Roest, 2017, pp. 371-373). Innvandrerbakgrunn ser ikke ut til å være en faktor. Siden det er flere fra majoritetsbefolkningen som deltar i idrett, kan dette være et tegn på det generelle tillitsnivået i befolkningen. Innvandrere har mindre tillit til andre medmennesker (Kunnskapsdepartementet, 2018, pp. 43-44), derfor kan det være mulig at resultatene hadde vært annerledes hvis innvandrerbakgrunn var en faktor. Det blir da vanskelig å konkludere med at medlemskap i idrettslag er det som bidrar til økt sosial kapital og integrering.

Det kommer også frem hos Flensner et al. (2021) hvordan idrettstilbudets flerkulturelle inkluderende miljø fremmet brobyggende forbindelser mellom ulike grupper, trygghet og følelse av tilhørighet. Forskingen var her gjort i et idrettstilbud med gratis deltakelse som var åpen for alle (Flensner et al., 2021, pp. 68-69, 72-73). Dermed er brobyggende sosial kapital mellom grupper, tvers av skiller, skaper nettverk og følelse av tilhørighet ikke kun forbeholdt ordinære idrettslag. Likevel blir det hos Block og Gibbs tatt opp i forbindelse med brobygging mellom minoritet og majoritet (Block & Gibbs, 2017, p. 96), mens deltakerne i idrettstilbudet Flensner et al. forsket på hovedsakelig bestod av innvandrere fra lokalmiljøet (Flensner et al., 2021, p. 70). Det var åpent for alle innen aldergruppen, men det nevnes kun av en deltaker at det også var svenske deltakere på laget. Forfatterne nevner innledningsvis at noen av deltakerne deltar i ordinære idrettslag i tillegg, og gjerne ikke skiller mellom disse i svarene sine (Flensner et al., 2021, pp. 69-70,75). Derfor kan denne brobyggende sosiale kapitalen være mellom ulike minoritetsgrupper, eller at lederne/ trenerne regnes som majoriteten.

Å fremme brobyggende sosial kapital blir videre understreket av Flensner et al. (2021) ved ledernes/ trenernes holdninger om å skape et miljø med deltakelse på like vilkår, og at ingen skal ekskluderes. Heller enn å fokusere på forskjeller, fokuserte lederne/ trenerne på å skape samhold og tilhørighet til idretten (Flensner et al., 2021, pp. 72-73). Dette viser hvordan de bidrar til å skape en solidaritet i gruppen på tvers av skiller, og vil gjerne kunne bidra til å skape større generalisert tillit og et bredere felleskap som vil kunne bidra til integrering (Kunnskapsdepartementet, 2018, pp. 43-44). At dette blir tatt opp som holdninger av lederne/ trenerne kan være fordi det er dette som er målet og meningen med idrettstilbudet. Likevel skaper de med disse holdningene et miljø der det er muligheter for at deltakerne kan øke sin brobyggende sosiale kapital, og som kan virke som et godt grunnlag for integreringsprosessen deres.

At idrettstilbudene tilbyr møteplasser for barn og unge på tvers av sosiale skiller, ulike boligområder og kulturelle bakgrunner og at dette bidrar til å skape brobyggende sosiale relasjoner er også noe Ekholm (2019) kom frem til. Idrett som en slik møteplass for samhandling og brobyggende relasjoner mellom barn fra ulike deler av byen kan bidra til å skape gjensidig respekt, forståelse, bryte ned rivalisering og sosiale skiller mellom dem, og utvide de sosiale nettverkene til deltakerne. Det kommer videre frem hvordan idrettstilbudet også blir et sted for brobyggende møter og relasjoner mellom trenere, pedagoger, administrasjon ved skoler, barn og deres foreldre. Idrettstilbudet virker å ha en forståelse av at gjensidige møter og utvidede nettverk skaper integrasjon. En av intervjudeltakerne uttrykker hvordan idrett blir en møteplass der mennesker møtes til tross for store forskjeller, og hvordan idrett i seg selv kan fungere som lim som samler mennesker (Ekholm, 2019, pp. 157-158). At idrett har potensiale til å fremme brobyggende sosial kapital gjennom å skape en felles møteplass for samhandling mellom innvandrere og majoritetsbefolkningen, blandede lag, og grupper av ulike geografisk opprinnelse blir også tatt opp av D'Angelo (D'Angelo, 2019, p. 11). Stura viser til hvordan idrettslagene ble møteplasser hvor flyktninger, medlemmer og idrettslagets representanter kunne lære av hverandre (Stura, 2019, p. 138). På denne måten blir idrettslagene møteplasser som kan øke deltakernes brobyggende sosiale kapital gjennom møter mellom mennesker med ulik bakgrunn, dette er også et aspekt som kan bidra til integrering (Kunnskapsdepartementet, 2018, p. 43).

4.3 Barrierer for deltakelse

Ved å delta i idrettsaktiviteter vil individer få mulighet til å skape relasjoner til hverandre og danne nettverk som videre kan skape tillit og gjensidighet blant dem (Ekholm, 2019, p. 153). Innvandrere har høyere deltakelse i idrett enn i andre frivillige organisasjoner i samfunnet, men deltakelsen er ikke på linje med majoritetsbefolkningen (Kunnskapsdepartementet, 2018, p. 44). Likevel nevnes det utfordringer og barrierer i forhold til innvandreres deltakelse i idrett (Block & Gibbs, 2017, pp. 96-97; Ekholm, 2019, p. 154; Flensner et al., 2021, pp. 72-77). Ved å ikke kunne delta vil de heller ikke kunne oppnå å potensielt øke sin sosiale kapital, og ekskluderes fra idrett som en mulig integrasjonsarena. Derfor blir det her tatt opp mulige barrierer som innvandrere kan møte i forhold til deltakelse.

4.3.1 Økonomi

Intervjudeltakerne til Block og Gibbs (2017) nevner økonomi som en hovedutfordringene for deltakelse i ordinære idrettslag. De kortvarige og vedvarende tilbudene til barn og unge med flyktningbakgrunn ble etablert for å svare på disse utfordringene og var derfor gratis. Ved integrering i ordinære idrettslag var prisen for medlemskap og transport til treninger og kamper noe som gjorde denne formen for deltakelse vanskelig for unge med flyktningbakgrunn. I forhold til å skape brobyggende forbindelser på tvers av etnisitet og med det større australske samfunnet kom det frem at integrering i ordinære idrettslag var tiltaket som hadde størst mulighet til å utgjøre en forskjell (Block & Gibbs, 2017, pp. 96-97).

Som nevnt har minoriteter i Norge høyere deltakelsesnivå innen idrett enn andre frivillige organisasjoner, men det er samtidig ikke på samme nivå som majoritetsbefolkningen (Kunnskapsdepartementet, 2018, p. 44). Tall fra inntekts- og formuesstatistikken for husholdninger 2019 viser at andelen barn i lavinntektshusholdninger har økt. Over halvparten av disse barna har innvandrerbakgrunn, denne økningen har vært en trend de siste årene (Epeland & Normann, 2021). Idrett er noe som har vist seg å være dyrt for familier med lav inntekt (Barne- likestillings-og inkluderingsdepartementet, 2015, p. 16). Og forskning viser at det er lavere deltakelse i idrett blant barn og unge som lever i fattigdom, mens den motsatt øker dersom familien har god økonomi. I Norge er det en tilskuddsordning der målet er å inkludere blant annet barn og unge med innvandrerbakgrunn. Idrettslag får da midler som skal føre til arbeid med, og et større fokus på, inkludering av barn og unge med innvandrerbakgrunn i idrett (Barne- likestillings-og inkluderingsdepartementet, 2015, pp. 41,

47). En nylig rapport om økonomi som barriere for idrettsdeltakelse viser at det likevel er mennesker i husholdninger preget av lavinntekt som oppgir at de ikke har råd til å la barna delta i idrett (Oslo Economics, 2020, p. 74). Derfor utgjør økonomi en mulig barriere som hindrer barn og unge i å delta i idrett, og de mister en arena som potensielt kan øke deres sosiale kapital og bidra til integrering.

4.3.2 Sammenbindende sosial kapital som ekskluderende

Ekholm (2019) tar opp hvordan det er størst potensiale innen idrett for å øke individers sammenbindende sosiale kapital. Et negativt syn på sammenbindende sosial kapital kan gjøre det vanskelig å få økonomiske tilskudd til idrettstilbud som sikter på inkludering.

Sammenbindende sosiale relasjoner blir sett på som ekskluderende ovenfor andre som ikke er del av nettverket, og derfor antatt å ha sammenheng med segregering (Ekholm, 2019, p. 154).

Elmose-Østerlund og van der Roest (2017) argumenterer for at sammenbindende sosial kapital også kan motvirke dannelsen av brobyggende sosial kapital, og at dette blir særlig relevant innen miljøer i idrettslag som gjerne har mye sammenbindende sosial kapital og lite brobyggende. Konkurranseselementet kan bidra til å styrke den sammenbindende sosiale kapitalen, siden det medfører at lag blir satt mot hverandre. Videre kan det medføre en styrket lojalitet innad i laget og skape et motsetningsforhold til det andre laget. Dette kan potensielt føre til at tilliten som skapes kun rettes mot andre medlemmer i idrettslaget, altså partikulær tillit (Elmose-Østerlund & van der Roest, 2017, p. 371).

Videre nevner Ekholm (2019) at den sammenbindende sosiale kapitalen som oppnås gjennom idrett ikke er noe som kun er tilgjengelig for marginaliserte grupper, også majoritetsbefolkningen kan øke den sammenbindende sosiale kapitalen gjennom deltakelse i idrett (Ekholm, 2019, p. 154). Derfor blir det vanskelig å skulle sette likhetstegn mellom sammenbindende sosial kapital og segregering uten at dette også blir synlig blant grupper i majoritetssamfunnet. Med dette argumentet mener jeg ikke å påstå at det ikke finnes segregerte nettverk med høy sammenbindende sosial kapital blant majoritetsbefolkningen. Det jeg derimot ønsker å understreke er at det ikke er en automatikk mellom økt sammenbindende sosial kapital og økt segregering, og at dette ikke er noe som eksklusivt gjelder for minoritetsgrupper.

En rapport om innvandreres deltakelse i norsk frivilligliv viser at innvandrere hadde høyere deltakelse segregerte organisasjoner der deltakerne delte nasjonalitet (Eimhjellen, 2016, p. 30). Altså i nettverk med sammenbindende sosial kapital. Rogstad (2011) viser til at deltakelse i sammenbindende nettverk ikke nødvendigvis går på bekostning av deltakelse i lokalsamfunnet. Der målt gjennom politisk deltakelse, viser at hvis man er engasjert i politikk i hjemlandet vil man lettere være det i samfunnet på det nye bostedet (Rogstad, 2011, pp. 172-173). Dette viser hvordan sammenbindende sosial kapital innen idrett også har potensiale til å være ekskluderende, og gjerne segregerende. Aspekter som konkurranseelementet kan bidra til å styrke denne effekten. Det er derimot ikke kun forbeholdt minoritetsgrupper, men kan også oppstå i grupper med deltakere fra majoritetssamfunnet.

4.3.3 Språk

Språk ble av de intervjuede lederne/ trenerne til Flensner et al. (2021) tatt opp som en utfordring. Idrettstilbudet la stor vekt på at deltakerne burde snakke svensk. Dette fordi det skulle bidra til å lære språket, men også for å unngå eventuelle konflikter som kunne oppstå av at ikke alle snakket det samme språket. Observasjoner av aktivitetene viste at dette ikke alltid var like lett å overholde. Deltakere måtte noen ganger fungere som tolk for hverandre, noen ganger snakket de morsmålet sitt når de skulle si ting de ikke ønsket at lederne/ trenerne skulle forstå, når deltakerne selv dannet lag hadde de en tendens til å gruppere seg etter språk/ etnisitet, og det ble fort snakket morsmål hvis majoriteten av deltakerne var fra samme etniske gruppe. Dette var noe lederne/ trenerne noen ganger forsøkte å påvirke og blande seg inn i, mens de andre ganger kunne la det gå. Forfatterne viser til hvordan lederne forsøkte å hindre etniske/ språklige grupperinger kan bli sett på som forsøk på å stanse dannelsen av sammenbindende sosiale relasjoner, mens det å understreke bruk av svensk språk kan være uttrykk for å skape brobyggende sosiale relasjoner (Flensner et al., 2021, pp. 73-74).

Sturas (2019) intervjudeltakere tar også opp språk som en utfordring for idrettslag. De forklarer at de ofte snakket både tysk og engelsk i treningsammenheng og at noen tilfeller måtte bruke kroppsspråk i begynnelsen. Andre ganger var det noen på laget som snakket det samme språket og kunne fungere som tolk. Likevel kommer ikke dette frem som en barriere for deltakelse. De uttrykker at idrettslaget ble en mulighet for å lære seg språket, og at språkferdighetene forbedret seg raskt. Å lære seg majoritetsspråket knyttes til integrering i samfunnet (Stura, 2019, pp. 134-135). Her blir det presisert hvordan språk kan være både en

utfordring, men også en mulighet. Idrettslaget blir en plattform for innvandrere der de kan lære seg, og forbedre språkferdighetene. Samtidig kan det være en mulighet for alle involverte til å lære hvordan man kan kommunisere og samhandle uten et felles språk, noe som kan være en fordel både for idrettslaget og innvandrere som blir medlemmer på et senere tidspunkt.

En av intervjudeltakerne i artikkelen til Ekholm uttrykker at man i idrett ikke trenger å kunne snakke det samme språket for å kommunisere (Ekholm, 2019, p. 157). D' Angelo argumenter for at språk ikke trenger å være en barriere fordi idrett har et universalt språk. Med dette menes det at idrettsaktiviteter ikke er verbalt, og at idrett har de samme reglene uansett hvor man befinner seg i verden (D'Angelo, 2019, p. 4). Dermed blir det synlig at språk kan være en barriere, men at det da gjerne gjelder i forhold til samarbeid og samhandlingen i idretten. Selv om man kan reglene for idretten kan kommunikasjon bli vanskelig hvis ledere/ trenere eller lagkamerater skal gi instruksjoner, gi tips til å forbedre evnene eller ulike andre beskjeder i forhold til treningstider, kamper, mer generelle beskjeder og lignende. Mye kan kommuniseres gjennom kroppsspråk, men det er vanskelig å se for seg at det helt kan erstatte og er like forståelig som et felles verbalt språk. Når det er sagt kan det å kunne reglene på forhånd gjøre terskelen lavere for å begynne å delta i idrett, enn hvis idretten var ukjent for innvandreren.

4.4 Bindeledd

Block og Gibbs, Ekholm og Flensner et al. nevner viktigheten av et bindeledd mellom idrettstilbudene og barn og familier med minoritetsbakgrunn (Block & Gibbs, 2017, p. 97; Ekholm, 2019, pp. 158-159; Flensner et al., 2021, pp. 75-77). Lederne/ trenerne i artikkelen til Block og Gibbs (2017) nevner hvordan deltakelse i idrett kan bidra til at de unge (og foreldrene hvis de blir involvert) bygger nettverk, utvikler en følelse av tilhørighet og at det kan skape større samhold i lokalområdet. De vektlegger også viktigheten av å ha en person med flyktningbakgrunn ansatt i en stilling der hovedoppgaven var å være en forbindelse mellom idrettslaget og flyktningmiljøene. Disse ansatte hjalp med kommunikasjon og transport, og dette var avgjørende for å kunne integrere de unge med flyktningbakgrunn i ordinære idrettslag (Block & Gibbs, 2017, p. 97). Ekholm tar det opp i sammenheng med at lederen/ treneren fremstår som en rollemodell og gjennom dette kan nå ut til barna (Ekholm, 2019, p. 158). Flensner et al. viser til at ledernes/ trenernes rolle ble knyttet til brobyggende sosial kapital gjennom relasjonsarbeidet med deltakernes foreldre, og at dette bidro til å skape

forbindelser mellom idrettstilbudet og de ulike miljøene de er i kontakt med (Flensner et al., 2021, p. 76).

I evalueringsrapporten av tilskuddsordningen *Inkludering i idrettslag* kommer det frem hvordan dette også er et kjennetegn for gode tiltak og virkemidler. Noen idrettslag gjør oppsøkende arbeid når familiene ankommer landet og tilbyr foreldrene informasjon og lavterskeltilbud til barna (Skutlaberg et al., 2020, p. 68). Dette viser hvordan idrettslagene skaper brobyggende relasjoner til barnas familie. I motsetning til det som kommer frem hos Flensner et al. der lederne/ trenerne arbeider med å skape brobyggende relasjon til familien til det deltagende barnet eller ungdommen (Flensner et al., 2021, p. 76), skjer arbeidet med den brobyggende relasjonen før en eventuell deltakelse (Skutlaberg et al., 2020, p. 68). Om dette har sammenheng med økt deltakelse blir ikke nevnt, men viser til en prioritering om å skape brobyggende relasjoner tidlig.

Både Block og Gibbs og Ekholm viser til viktigheten av å ha en person med flyktningbakgrunn/ lignende bakgrunn som barna og de unge som bindeledd mellom minoritetsmiljøene og idrettstilbudene (Block & Gibbs, 2017, p. 97; Ekholm, 2019, pp. 158-159). De knytter dette til ulike kapitalformer. Ekholm knytter det til sammenbindende sosial kapital gjennom relasjonen mellom leder/ trener som rollemodell med lignende bakgrunn og fra samme miljø som barna, og hvordan de dermed kan nå ut til barna i samme miljø (Ekholm, 2019, pp. 158-159). Block og Gibbs knytter det til brobyggende sosial kapital gjennom en ansatt med flyktningbakgrunn sitt arbeid med å skape brobyggende relasjoner mellom idrettslag og barn med flyktningbakgrunn og så på det som avgjørende for integrering i idrettslagene (Block & Gibbs, 2017, p. 97).

Dette kommer også frem som kjennetegn i evalueringsrapporten, der noen idrettslag skaper et bindeledd til familier med innvandrerbakgrunn gjennom kontakt og samarbeid med representanter for innvandrer miljø (Skutlaberg et al., 2020, p. 68). Dette viser hvordan personer i nettverk preget an sammenbindende sosial kapital kan bli viktige ressurser som kan bidra til å skape brobyggende relasjoner mellom nettverket og idrettslagene. Videre at tilstedeværelsen av en kapitalform ikke ekskluderer den andre, og at de sammen kan bidra til å øke den sosiale kapitalen til de involverte i samhandlingen. Stura (2019) argumenterer for at en aktiv personlig tilnærming kan være kritisk for flyktnings deltakelse i idrettslag. Flyktningene i studien deltok som regel kun sammen med andre flyktnings eller andre kjente

personer. Når de ble forsøkt delt inn etter alder sluttet de å komme av frykt for kontakt med mennesker de ikke hadde kjennskap til, og at en person i en rolle som bindeledd derfor var viktig (Stura, 2019, p. 134).

4.5 Fokus på relasjonsbygging fremfor evner i idretten

Både hos Ekholm (2019) og Flensner et al. (2021) er relasjonsbygging et sentralt tema, dette kommer frem både i artiklenes tematisering og sitater fra intervjudeltakerne. Fokuset ligger på hvordan idrett skaper møter og relasjoner mellom både deltakere, deltakere og ledere/trenere og mellom ledere/ trenere fra andre idrettstilbud (Ekholm, 2019, pp. 156-159; Flensner et al., 2021, pp. 72-77). Relasjoner er essensielt for sosial kapital (Rønning & Starrin, 2009b, pp. 10-11), og derfor kan et slikt fokus bidra til å øke den for både deltakerne og trenerne. Fokuset kan videre gjerne føre til at relasjonene blir sterkere enn de kanskje hadde blitt hvis idrettstilbudenes fokus heller lå på å utvikle evnen deres innen idretten. Doidge et al. (2020) støtter viktigheten av fokus på relasjonsbygging i idrettslagene og knytter det til lederne/ trenernes mellommenneskelige evner til å skape et trygt miljø preget av samhold. Idrettslaget i deres studie bidrar med kurs til både de som arbeider i idrettslaget og frivillige. I kursene trener de aktivt på og veileder deres mellommenneskelige evner i å skape positive relasjoner, håndtere atferd, og hvordan de kan få nye deltakere til å føle seg velkomne og skape en følelse av tilhørighet. At lederne/ trenerne heller har fokus på mellommenneskelige evner og verdibasert læring er noe de knytter til å skape mulighet for integrering i miljøet. En slik integrering vil ifølge dem ikke bare skje automatisk, men er et resultat av arbeidet og evnene til lederne/ trenerne (Doidge et al., 2020, p. 312).

At deltakernes evner innen idrett får en sekundær prioritering kan gjøre at terskelen for å delta blir lavere, og at mulige konflikter kan unngås. Ekholm og Flensner et al. nevner ikke dette spesifikt, og siden idrettstilbudene de studerer ikke har fokus på evnene til deltakerne kan dette også være grunnen til at dette ikke kommer frem hos dem (Ekholm, 2019, pp. 155-156; Flensner et al., 2021, pp. 68-69, 72). Doidge et al. (2020) viser til en episode der noen av deltakerne reagerte negativt på bakgrunn av at de følte de ble kritisert for å ha det gøy heller enn å fokusere på å utvikle evnene sine. For å bygge opp igjen tilliten til deltakerne blandet direktøren seg inn i situasjonen, og forklarte deretter til trenerne at en slik tilnæringsmåte ikke bidro til å skape relasjoner (Doidge et al., 2020, p. 312). Stura (2019) viser til konflikter som kan oppstå når flyktninger på laget ikke møter evnenivå til resten, og at dette kan lede til

at de ikke kommer tilbake eller at andre på laget ikke forstår hvorfor flyktningene får være med å spille. Videre nevnes det at mottagelsen flyktninger mottar av laget kan være avhengig av om vedkommende møter det forventede evnenivået, og at dette særlig gjelder når fokuset til idrettslaget kun er på idrettsdeltakelsen og ikke relasjonsbygging (Stura, 2019, p. 135). De åpne idrettslagene som Ekholm (2019) og Flensner et al. (2021) studerer kan på denne måten også bidra til å være et steg inn i ordinære idrettslag, på den måten at deltakerne får prøve ulike idretter, øve på evnene og kan ta stilling til om de ønsker å gå videre til et ordinært lag.

4.6 Kritiske bemerkelser

I artiklene til Block og Gibbs (2017), Ekholm (2019) og Flensner et al. (2021) kommer det ikke frem at det er idrett spesielt som skaper potensialet for den sosiale kapitalen og fremmer integrering. Idrett blir på denne måten et slags middel til et mål, der hovedfunksjonen er å samle mennesker om noe felles. Ekholm nevner at idrett ikke er annerledes i forhold til andre sosiale sfærer på måten den kan være inkluderende og ekskluderende (Ekholm, 2019, p. 154). At enkelte ledere/ trenere nevner at fokus bort fra idretten og heller på relasjonsbygging kan gi positive resultater i forhold til deltakelse, miljø og relasjoner kan også vise at idrett i seg selv ikke er det mest sentrale i forhold til å bygge sosial kapital og fremme integrering (Doidge et al., 2020, pp. 311-315; Ekholm, 2019, pp. 156-159; Flensner et al., 2021, pp. 72-77; Stura, 2019, pp. 134-139). Hvilken aktivitet eller hva deltakerne samles om blir ikke like viktig som hva som skjer når de samles. Derfor kunne gjerne idrett blitt erstattet av en annen aktivitet eller fellesinteresser som samler mennesker og oppnådd samme eller lignende resultater så lenge fokuset var det samme. Et aspekt som bidrar til å gjøre idrett mer spesielt i denne oppgavens sammenheng er statistikk som viser at innvandrere er mer aktive i frivillige organisasjoner knyttet til idrett enn andre. Idrett blir derfor sentralt i den forstand at den allerede har en høyere deltakeransamling enn andre, og derfor større potensiale for å skape sosial kapital og fremme integrering for flere. Andre sosiale sfærer, aktiviteter og fellesinteresser som samler mennesker vil nok kunne ha samme potensiale, og utgjør gjerne en forskjell for de innvandrerne som deltar der. Likevel vil idrett utgjøre et potensiale for en større andel av innvandrerne til å øke sosial kapital og fremme integrering.

Videre nevner de tre artiklene ikke spesifikt hvordan deltakelse i idrettstilbudene utgjør en forskjell i forhold til integrering. Utover integrering i selve klubbene/ tilbudene, fellesskapet der og mulighet til å møtes på tvers av lokale miljøer (Block & Gibbs, 2017, pp. 96-98;

Ekholm, 2019, pp. 156-159; Flensner et al., 2021, pp. 72-77), sier de ikke noe om det fremmer en større deltakelse i samfunnet mer generelt. Sosial kapital og integrering er vanskelig å måle og oppstår over tid (Ødegård et al., 2014, pp. 51-52). Dette kan være en mulig grunn til at fokuset heller ligger på potensialet og mulighetene idrettstilbudene har for å øke sosial kapital og fremme integrering, fremfor å måle noen konkrete faktorer. Dette gjør at man ikke kan fastslå på bakgrunn av målbare sammenhenger og utvikling hvordan idrett påvirker verken sosial kapital eller integrering ut i fra de artiklene jeg har valgt. At de fleste av intervjudeltakerne er ledere/ trenerne og ikke innvandrerne som deltar gjør det vanskelig å tyde om de selv mener deltakelse i idrett utgjør en forskjell for dem, og om de føler deltakelsen påvirker deres sosiale kapital og integreringsprosess mer konkret. Derfor får man et bedre inntrykk av hvordan lederne/ trenerne jobber i relasjonene, hva de mener utgjør en forskjell for deltakerne, og hvordan idrettstilbudene tilnærmer seg arbeidet med gruppen. Innvandrerne får ingen eller en mindre plass til å gi uttrykk for hvordan praksisen i idrettstilbudene påvirker dem.

Om det er kontinuitet i deltakelsen blir heller ikke særlig belyst. Flensner et al. (s. 9) skriver at deltakerne de intervjuet ble spurt om hvorfor de kom tilbake, men nevner ikke mer i forhold til mengden på deltakelsesnivået (Flensner et al., 2021, p. 71). Utover det kommer det ikke tydelig frem om deltakerne i studiene til Block og Gibbs (2017), Ekholm (2019) og Flensner et al. (2021) deltar på en mer "fast" basis, eller om det er tilfeldig fra gang til gang hvem som deltar. Sosial kapital er noe som oppnås og øker over tid, og som må vedlikeholdes for å fortsatt ha en betydning for individet (Bø & Schiefloe, 2007, pp. 160-161; Rønning & Starrin, 2009a, p. 21), og integrering er en prosess som foregår over tid (Ødegård et al., 2014, pp. 51-52). Uten å vite om deltakerne har deltatt i idrettstilbudene i forkant av studien, om de deltar jevnt eller mer sporadisk er det vanskelig å vite om resultatene er noe som oppstår over tid, eller om en mer sporadisk eller sjelden deltakelse også kan bidra til samme resultater. I forhold til teorien om sosial kapital og definisjonen på integrering beskrevet i denne oppgaven kan det tenkes å være lite sannsynlig at et lavt deltakelsesnivå vil kunne ha stor effekt i å øke sosial kapital og påvirke integrasjonsprosessen i stor grad. Derfor kunne det vært interessant å sett på hvor stort deltakelsesnivå som kreves for at det skal ha en reell innvirkning på aspekter ved sosial kapital og integrering.

Lederne/ trenerne i artikkelen til Flensner et al. (2021) nevner at de styrer idrettstilbudet i forhold til avtale med kommunen om at de skal fremme integrering, mener de selv at dette er

noe deres arbeid ikke kan påvirke. I følge dem var integrering noe mer strukturelt, og at integrering for dem hadde assimilierende trekk i forhold til at minoritet skulle tilpasse seg majoritet (Flensner et al., 2021, p. 72). De brukte derfor begrepet inkludering. Holdningene de uttrykker gjennom sitatene, og i beskrivelsene av hva de vektlegger i arbeidet stemmer mer overens med definisjonen av integrering i denne oppgaven. Flensner et al. skriver at ledernes forståelse ovenfor de ulike kulturelle normene er viktig for sosial integrering (Flensner et al., 2021, p. 73). Derfor kan det virke som at holdningene eller forståelsen for integrering i kommunen de gjennomførte studien i, også kanskje til og med samfunnet, stemmer mer overens med begrepet assimilering.

5 Konklusjon

Å delta i idrett og gjennomførelse av selve aktiviteten er i seg selv ikke noe som øker sosial kapital eller fremmer integrering (Biernat et al., 2020, p. 11). Å delta i idrett i form av å bli en del av de sosiale grupper, felleskap og organisasjon som idretten innebærer kan bidra til å øke sosial kapital og fremme integrering. Idrett gir mennesker noe å samles om, et sted de kan samles om en felles interesse (Ekholm, 2019, pp. 153, 157-158). Det som kom frem som mest sentralt er arbeidet trenerne/ lederne gjør for å muliggjøre deltakelse, skape et flerkulturelt og inkluderende miljø og bygge relasjoner mellom deltakere og trenere/ ledere (Block & Gibbs, 2017, pp. 96-98; Ekholm, 2019, pp. 156-159; Flensner et al., 2021, pp. 72-77). Dette kan skape et nettverk som muliggjør økning av sosial kapital og som kan bidra til å fremme integrering.

Sammenbindende sosial kapital i idrettslag kan ha både positiv og negativ effekt på innvandrernes sosiale kapital og integrering. På den positive siden kan idrettslag bestående av mennesker med samme etniske bakgrunn være støttende i den første tiden i landet og første delen av integrasjonsprosessen. Dette gjør det enklere å gå inn i dialog og samhandling med andre, og bidra til integrering via det sammenbindende nettverket (D'Angelo, 2019, p. 4; Wessendorf & Phillimore, 2019, pp. 51-52). Sammenbindende relasjoner mellom deltakerne og lederne/ trenerne, og deres relasjonsarbeid med deltakernes familier kan bidra til at det oppstår brobyggende relasjoner mellom de to sammenbindende nettverkene (idrettslaget og familien) (Flensner et al., 2021, pp. 75-77). Den sammenbindende relasjonen mellom deltaker og leder/ trener kan få betydning i form av at lederen/ treneren fremstår som en rollemodell med lignende bakgrunn som deltakerne. At de kom fra samme miljø gjorde det lettere for lederen/ treneren å nå ut til deltakerne, og være et eksempel for sosial endring ved å dele erfaringer og fremme sosial inkludering (Ekholm, 2019, p. 158). Sammenbindende sosial kapital i idrettslag har potensiale for å utgjøre en negativ effekt i forhold til å være ekskluderende (Ekholm, 2019, p. 154). Mye sammenbindende sosial kapital kan motvirke dannelse av brobyggende, og konkurranseelementet innen idrett kan bidra til å styrke den sammenbindende sosiale kapitalen og øke den partikulære tilliten innad i laget (Elmose-Østerlund & van der Roest, 2017, p. 371).

Brobyggende sosial kapital i ordinære idrettslag har potensiale til å skape relasjoner på tvers av skiller (Block & Gibbs, 2017, pp. 96, 98). Innvandrere kan gjennom idrettslaget bli bedre

kjent med majoritetssamfunnets kultur, språk og normer (Stura, 2019, pp. 138-139). Idrettstilbud som i hovedsak består av innvandrere kan skape brobyggende relasjoner i den forstand at de kan skape relasjoner på tvers av skiller mellom ulike minoritetsgrupperinger (Flensner et al., 2021, pp. 72-73). Å ikke fokusere på forskjeller, men skape et miljø preget av samhold og tilhørighet til idretten kan bidra til å skape brobyggende relasjoner, solidaritet i gruppen, og mulighet for å skape større generalisert tillit og bidra til integrering (Flensner et al., 2021, pp. 72-73; Kunnskapsdepartementet, 2018, pp. 43-44). Idrett blir da en møteplass der man kan samhandle på tvers av skiller og bygge brobyggende relasjoner til hverandre, noe som kan bidra til å fremme integrering (Ekholm, 2019, pp. 157-158; Kunnskapsdepartementet, 2018, p. 43).

Ved å ikke kunne delta i idrett faller potensiale for å øke den sosiale kapitalen og idrett som integrasjonsarena bort. Derfor ble det relevant å ta opp enkelte av barrierene som kan hindre eller vanskeliggjøre deltakelse. At mye sammenbindende sosial kapital kan være ekskluderende er allerede nevnt. Økonomi er en annen barriere, ikke alle innvandrere har råd til å delta i idrett (Block & Gibbs, 2017, pp. 96-97). Andelen barn som lever i lavinntektshusholdninger har økt, og over halvparten av disse barna har innvandrerbakgrunn (Epeland & Normann, 2021). Det er lavere deltakelse i idrett blant barn som lever i fattigdom (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2015, p. 41), og husholdninger preget av lavinntekt oppgir at de ikke har råd til å la barna delta i idrett (Oslo Economics, 2020, p. 74). Språk er en annen utfordring som ble tatt opp. Idretten ble arenaer der innvandrere kan trene på språket, men det oppstod også grupperinger på bakgrunn av språk, andre deltakere måtte fungere som tolk og at deltakerne kunne bruke språket i den visshet om at det de sa ikke ble forstått av lederne/ trenerne (Flensner et al., 2021, pp. 73-74). Språk er ikke essensielt for idrett som aktivitet (D'Angelo, 2019, p. 4), men det kan vanskeliggjøre kommunikasjonen og samhandlingen utover aktiviteten som praktiseres.

Å ha noen i en posisjon som bindeledd mellom idrettslaget og barn og familier med minoritetsbakgrunn nevnes som viktig for nettverksbyggingen (Block & Gibbs, 2017, p. 97; Ekholm, 2019, pp. 158-159; Flensner et al., 2021, pp. 75-77). Dette knyttes både til sammenbindende sosial kapital gjennom at personen i rollen som bindeledd har en sammenbindende relasjon til deltakerne og idrettslaget, og derfor kan skape brobyggende forbindelser mellom dem (Block & Gibbs, 2017, p. 97; Ekholm, 2019, p. 158). Dette kom frem ved å ha en ansatt med flyktningbakgrunn er bindeledd mellom idrettslaget og

lokalmiljøene, at en av lederne/ trenerne fra lokalmiljøet som deler lignende bakgrunn fungerer som rollemodell, eller ledernes/ trenernes relasjonsarbeid med deltakerne og deres familier (Block & Gibbs, 2017, p. 97; Ekholm, 2019, p. 158; Flensner et al., 2021, p. 76). Å ikke fokusere på evner innen idretten, men heller på relasjonsbygging kan bidra til å skape et godt og trygt miljø, og øke sosial kapital for deltakerne og trenerne (Doidge et al., 2020, p. 312; Rønning & Starrin, 2009b, pp. 10-11). Det bidrar videre til å unngå eventuelle konflikter som kan oppstå når deltakere ikke møter evnenivået til resten av laget, og påvirke hvordan innvandrerene føler seg mottatt i laget (Stura, 2019, p. 135). Idrettstilbud som fokuserer på relasjonsbygging fremfor evner innen idrett kan tenkes å kunne være en plass der innvandrere får prøve seg litt frem før de eventuelt går videre til ordinære lag.

I forhold til integrering blir idrettslaget i større grad et potensiale for å kunne påvirke prosessen, enn at det nevnes spesifikt hvordan deltakelse påvirker innvandreres integrering. At idrettslagene skaper møteplasser, brobyggende sosial kapital, tillit, relasjoner og nettverk på tvers av skiller er muligheter til å påvirke og fremme integrering (Ekholm, 2019, pp. 157-158; Flensner et al., 2021, p. 72; Kunnskapsdepartementet, 2018, p. 43). Utenom de nevnte barrierene for deltakelse kan idrettslagene utvikle for mye sammenbindende sosial kapital, og selv om innvandrerne da er integrert i laget så kan dette bidra til å hindre videre integrering og tillit utover laget (Elmose-Østerlund & van der Roest, 2017, p. 371). Det kan derfor tenkes at idrettslaget utgjør potensiale for både å fremme og hindre integrering, og at det gjerne blir opp til arbeidet lederne/ trenerne gjør i laget, og de involverte deltakernes holdninger og innsats som utgjør om idrettslaget påvirker integreringsprosessen eller ikke.

Litteraturliste

- Aveyard, H. (2018). *Doing a literature review in health and social care: a practical guide*. Open University Press.
- Barne- likestillings-og inkluderingsdepartementet. (2015). *Barn som lever i fattigdom : Regjeringens strategi (2015-2017)*.
- Biernat, E., Nalecz, H., Skrok, L., & Majcherek, D. (2020). Do Sports Clubs Contribute to the Accumulation of Regional Social Capital? *International journal of environmental research and public health*, 17(14), 5257. <https://doi.org/10.3390/ijerph17145257>. *17
- Block, K., & Gibbs, L. (2017). Promoting Social Inclusion through Sport for Refugee-Background Youth in Australia: Analysing Different Participation Models. *Social inclusion*, 5(2), 91-100. <https://doi.org/10.17645/si.v5i2.903>
- Bø, I., & Schiefloe, P. M. (2007). *Sosiale landskap og sosial kapital : innføring i nettverkstenkning*. Universitetsforlaget. *36
- Castiglione, D. (2008). Introduction: Conceptual issues in social capital theory In D. Castiglione, J. W. Van Deth, & G. Wolleb (Eds.), *The handbook of social capital* (pp. 13-21). Oxford university press. *8
- Castiglione, D., Van Deth, J. W., & Wolleb, G. (2008). Social capital's fortune: An introduction. In D. Castiglione, J. W. Van Deth, & G. Wolleb (Eds.), *The handbook of social capital* (pp. 1-10). Oxford university press. *10
- D'Angelo, G. (2019). Sport and Integration of Migrants: Some considerations. *Journal of Mediterranean knowledge*, 4(1), 3-15. <https://doi.org/10.26409/2019JMK4.1.01>. *12
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utgave ed.). Gyldendal Norsk Forlag AS. *267
- Det norske akademis ordbok. (15. 05. 22). *Lagidrett*. <https://naob.no/ordbok/lagidrett>
- Doidge, M., Keech, M., & Sandri, E. (2020). 'Active integration': sport clubs taking an active role in the integration of refugees. *International journal of sport policy and politics*, 12(2), 305-319. <https://doi.org/10.1080/19406940.2020.1717580>. *14

- Ekholm, D. (2019). Sport as a Means of Governing Social Integration: Discourses on Bridging and Bonding Social Relations. *Sociology of sport journal*, 36(2), 152-161. <https://doi.org/10.1123/ssj.2018-0099>
- Elmose-Østerlund, K., & van der Roest, J.-W. (2017). Understanding social capital in sports clubs: participation, duration and social trust. *European Journal for Sport and Society*, 14(4), 366-386. <https://doi.org/https://doi.org.ezproxy.uis.no/10.1080/16138171.2017.1378479>. *20
- Epeland, J., & Normann, T. M. (2021, 29. 03. 21). 115 000 barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/115-000-barn-i-husholdninger-med-vedvarende-lavinntekt>
- Esser, H. (2008). The two meanings of social capital. In D. Castiglione, J. W. Van Deth, & G. Wolleb (Eds.), *The handbook of social capital* (pp. 22-49). Oxford university press. *27
- Fellesorganisasjonen. *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere* [Brosjyre]. <https://www.fo.no/getfile.php/1324847-1580893260/Bilder/FO%20mener/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>
- Flensner, K. K., Korp, P., & Lindgren, E.-C. (2021). Integration into and through sports? Sport-activities for migrant children and youths. *European Journal for Sport and Society*, 18(1), 64. <https://doi.org/10.1080/16138171.2020.1823689>
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2022a, 13. 01. 2022). *Innvandrerens deltakelse i sivilsamfunn*. <https://www.imdi.no/om-integrering-i-norge/kunnskapsoversikt/innvandreres-deltakelse-i-sivilsamfunn/>
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (2022b, 18.02.22). *Kommunene blir bedt om å bosette 35 000 flyktninger i 2022*. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. <https://www.imdi.no/om-imdi/aktuelt-na/kommunene-blir-bedt-om-a-bosette-35-000-flyktninger-i-2022/>
- Janssens, J., & Verweel, P. (2014). The significance of sports clubs within multicultural society. On the accumulation of social capital by migrants in culturally "mixed" and "separate" sports clubs. *European Journal for Sport and Society*, 11(1), 35-58. <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/16138171.2014.11687932>. *23

- Kunnskapsdepartementet. (2018). *Integrering gjennom kunnskap: Regjeringens integreringsstrategi 2019-2022*.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/710bc325b9fb4b85b29d0c01b6b6d8f1/regjeringens-integreringsstrategi-20192022.pdf>. *76
- Levin, I., & Ellingsen, I. T. (2015). Relasjoner i sosialt arbeid. In I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg, & L. C. Kleppe (Eds.), *Sosialt arbeid: En grunnbok* (pp. 112-124). Universitetsforlaget.
- Oslo Economics. (2020). *Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse - kostnader og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten* (2020-12).
<https://www.regjeringen.no/contentassets/4c2ad9aac4d4af6808663fca0bff79b/okonomi-som-barriere---kostnader-og-kostnadsdrivere-i-barne--og-ungdomsidretten.pdf>.
*109
- Repstad, P. (2007). *Mellom nærhet og distanse : kvalitative metoder i samfunnsfag* (4. rev. utg. ed.). Universitetsforl. *168
- Rienecker, L., Stray Jørgensen, P., Skov, S., & Landaas, W. (2013). *Den gode oppgaven : håndbok i oppgaveskriving på universitet og høyskole* (2. utg. ed.). Fagbokforl.
- Rogstad, J. (2011). Grenseløst engasjement. Sosial kapital og behovet for transnasjonale perspektiver. In D. Wollebæk & S. B. Seggaard (Eds.), *Sosial Kapital i Norge* (pp. 155-177). Cappelen Damm. *22
- Røde kors. *Flyktninger og innvandrere*. Røde kors. <https://www.rodekors.no/vart-arbeid/migrasjon/>
- Rønning, R., & Starrin, B. (2009a). Sosial kapital : et nyttig begrep. In R. Rønning & B. Starrin (Eds.), *Sosial kapital i et velferdsperspektiv: Om å forstå og styrke utsatte gruppers sosiale forankring* (pp. 17-30). Gyldendal akademisk. *13
- Rønning, R., & Starrin, B. (2009b). Sosial kapital i et velferdsperspektiv. In R. Rønning & B. Starrin (Eds.), *Sosial kapital i et velferdsperspektiv: Om å forstå og styrke utsatte gruppers sosiale forankring* (pp. 10-16). Gyldendal Norsk Forlag. *6
- Skutlaberg, L. S., Ekhaugen, T., Åsheim, K., Sætrang, S., & Dahle, M. (2020). *Evaluering av tilskuddsordningen inkludering i idrettslag* (9:2020).

<https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/87fd201258ec417387ce3978a48c8ce9/inkl-i-il-2020-evaluering-av-inkludering-i-idrettslag-ideas2evidence.pdf>. *99

Statistisk sentralbyrå. (2021, 25. 04. 21). *Innvandrere etter innvandringsgrunn*.

<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-etter-innvandringsgrunn>

Statistisk sentralbyrå. (2022). *Fakta om innvandring*. <https://www.ssb.no/innvandring-og-innvandrere/faktaside/innvandring>

Steinkellner, A. (2022, 07. 03. 22). *Innvandrere og barna deres teller nå over en million*.

Statistisk sentralbyrå.

<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre/artikler/innvandrere-og-barna-deres-teller-na-over-en-million>

Stura, C. (2019). "What makes us strong" - the role of sports clubs in facilitating integration of refugees. *European Journal for Sport and Society*, 16(2), 128-145.

<https://doi.org/https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.1080/16138171.2019.1625584>. *17

Svendsen, G. T., & Svendsen, G. L. H. (2009). The troika of sociology, political science and economics. In G. T. Svendsen & G. L. H. Svendsen (Eds.), *Handbook of Social Capital: The Troika of Sociology, Political Science and Economics* (pp. 1-13). Edward Elgar Publishing Limited. *13

van Deth, J. W. (2008). Measuring social capital. In D. Castiglione, J. W. van Deth, & G. Wolleb (Eds.), *The handbook of social capital* (pp. 150-176). Oxford University press.*26

Wessendorf, S., & Phillimore, J. (2019). New Migrants' Social Integration, Embedding and Emplacement in Superdiverse Contexts. *Sociology (Oxford)*, 53(1), 123-138.

<https://doi.org/10.1177/0038038518771843>. *15

Wollebæk, D., & Seggaard, S. B. (2011a). Sosial kapital - hva er det og hvor kommer det fra?

In D. wollebæk & S. B. Seggaard (Eds.), *Sosial kapital i Norge* (pp. 25-49). Cappelen Damm AS. *24

Wollebæk, D., & Seggaard, S. B. (2011b). Sosial kapital i Norge: Oljen i maskineriet? In D.

Wollebæk & S. B. Seggaard (Eds.), *Sosial kapital i Norge* (pp. 11-23). Cappelen Damm AS. *12

Ødegård, G., Loga, J., Steen-Johnsen, K., & Ravneberg, B. (2014). *Felleskap og forskjellighet : integrasjon og nettverksbygging i flerkulturelle lokalsamfunn*. Abstrakt forl. *198

Sammenlagt antall sider valgfritt pensum: 1232